

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 142/2010-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. apríla 2010 predbežne prerokoval sťažnosť E. G., T., zastúpeného advokátom JUDr. R. S., D., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava bez označenia spisovej značky v konaní a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cbsi 1/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. G. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. februára 2010 doručená sťažnosť E. G. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) bez označenia spisovej značky v konaní a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cbsi 1/2007.

2. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza: „Napriek tomu, že návrh žalobcu bol Okresnému súdu v Trnave doručený dňa 10. 10. 2000 vec bola z dôvodu vecnej príslušnosti postúpená na Krajský súd v Bratislave až dňa 29. 7. 2002, teda takmer po 1 roku a 8 mesiacoch od podania návrhu, pričom právny zástupca žalobcu listom zo dňa 13. 12. 2000 žiadal o urýchlené konanie vo veci. Ako vyplýva zo spisového materiálu vec bola opatreniami Okresného súdu v Trnave pridelovaná viacerým sudcom, pričom v spise neboli vykonané žiadne procesné úkony až do postúpenia predmetnej veci na Krajský súd v Bratislave z dôvodu vecnej príslušnosti...

Krajský súd v Bratislave následne takmer až po 4 mesiacoch od prevzatia veci až 26. 11. 2002 vydal uznesenie o nezaplatení súdneho poplatku žalobcom, ktoré bolo zrušené uznesením 28 Cb. 720/02 zo dňa 13. 1. 2003. Z uvedeného vyplýva, že súd až takmer až po 4 mesiacoch od postúpenia veci vyzýval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku.

Pojednávanie vytýčené na deň 29. 5. 2003 bolo pre neprítomnosť žalovaného odročené až na skoro 5 mesiacov, konkrétne na 9. 10. 2003.

Pojednávanie v predmetnej veci vytýčené na deň 9. 10. 2003 bolo odročené na neurčito. Následne v tejto veci začal Krajský súd v Bratislave opätovne konať až vytýčením pojednávania na deň 13. 5. 2005, teda po ďalšom roku a 7 mesiacoch nečinnosti. Spomenuté pojednávanie, ktoré sa konalo dňa 13. 5. 2005 bolo odročené až na 23. 9. 2005 čo sú ďalšie 4 mesiace nečinnosti.

Na pojednávaní konanom dňa 27. 10. 2006 sťažovateľ žiadal o prešetrenie zákonného sudcu, predmetná vec bola odročená na neurčito. Ďalšie pojednávanie vo veci sa po rozhodnutí Najvyššieho súdu SR uskutočnilo dňa 25. 5. 2007. Z uvedeného vyplýva, že súd takmer 7 mesiacov rozhodoval o predmetnej žiadosti o prešetrenie zákonného sudcu.

Na pojednávaní konanom dňa 25. 5. 2007 súd rozhodol o opätovnom zamietnutí návrhu sťažovateľa o prerušenie predmetného konania až do právoplatného skončenia

trestnej veci vedenej pod ČVS KRP-15/OVEK-2004-PO na Úrade justičnej a kriminálnej polície v T. Po odvolaní sťažovateľa voči zamietnutiu návrhu sťažovateľa o prerušení predmetného konania bolo ďalšie pojednávanie vo veci vytyčené na deň 22. 12. 2007, teda po uplynutí ďalších 7 mesiacoch. Následne boli uskutočnené pojednávania dňa 4. 4. 2008, 16. 5. 2008, 27. 6. 2008, 5. 9. 2008, 5. 12. 2008, 27. 2. 2009, 15. 5. 2009, 9. 10. 2009, 4. 12. 2009 a 16. 12. 2009...

Dňa 16. 12. 2009 vydal Krajský súd v Bratislave... rozsudok, ktorým rozhodol o povinnosti sťažovateľa ako žalovaného vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie...“ Sťažovateľ zastáva názor, že jeho základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo porušené.

3. Na základe uvedeného sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Ústavnej sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné právo sťažovateľa... na spravodlivé prerokovanie a rozhodnutie veci bez zbytočných prietahov priznané v čl. 48 ods. 2 Ústavy... a čl. 6 ods. 1... dohovoru... bolo porušené postupom Okresného súdu... a Krajského súdu... vedenom pod sp. zn 8 Cbsi 1/2007 porušené bolo.

3. Sťažovateľovi sa priznáva finančné zadostučinenie vo výške 30.000,- Eur ako náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú sú porušovatelia povinní zaplatiť podľa zavinenia prietahov do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4. Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia...“

II.

4. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov

ustanoví zákon. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

5. V sťažnosti je oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáhal. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy).

6. Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti fyzickej osoby na konanie pred ústavným súdom je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (pozri napr. I. ÚS 120/02, I. ÚS 124/04). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03). Ústavný súd už rozhodol, že v kontexte ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty na včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03).

7. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré

mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Ústavný súd so zreteľom na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde v danej veci predbežne skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním.

8. Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že postupom (konkrétnou spisovou značkou neidentifikovaného, pozn.) okresného súdu a krajského súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.A K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu

9. Sťažovateľ, kvalifikovane zastúpený advokátom, vo svojej sťažnosti nešpecifikuje, ktorým konaním/postupom okresného súdu malo dôjsť k zásahu do jeho ústavou zaručených práv. V petite sťažnosti navrhuje vysloviť porušenie svojich práv postupom „... Okresného súdu v Trnave...“, ale neuvádza spisové čísla, pod ktorými okresný súd vo veci konal. Takto formulovaný petit sťažnosti nie je vymedzený presne/určito/zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby mohol byť východiskom na rozhodnutie ústavného súdu v uvedenej veci (bod 7). Formulácia návrhu na rozhodnutie vo veci samej je teda v kontexte obsahu sťažnosti nezrozumiteľná, a preto ide o neúplný návrh, keďže neobsahuje predpísané náležitosti podľa § 20 a § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Uvedený nedostatok sťažnosti sťažovateľa, zastúpeného kvalifikovaným právnym zástupcom, zakladá dôvody na to, aby ju ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí.

10. Okrem uvedeného v bode 9 ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti uviedol: „... vec bola z dôvodu vecnej príslušnosti postúpená na Krajský súd... 29. 7. 2002...“. Sťažovateľ sa o namietaných skutočnostiach týkajúcich sa postupu okresného súdu dozvedel (bod 5) ešte v roku 2002, teda dávno pred doručením sťažnosti

ústavnému súdu. Na základe uvedeného ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť smerujúcu proti okresnému súdu odmietol aj ako podanú oneskorene.

II.B K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu

11. V prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 376/06) vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov [platného do 31. marca 2005 (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“)] a od 1. apríla 2005 podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“). Ústavný súd so zreteľom na uvedené (aj v bode 6) v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním.

12. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde); takéto dôvody v danej veci sťažovateľ neuviedol a ani ústavný súd ich nezistil.

13. Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých

základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných priet'ahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných priet'ahov a ustanovuje za také priet'ahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené priet'ahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

14. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

15. Zo sťažnosti, z jej príloh ani z odpovede krajského súdu z 25. marca 2010 ústavný súd nezistil, žeby sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti podal predsedníčke krajského súdu sťažnosť na priet'ahy v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cbsi 1/2007. Ústavný súd z uvedeného dôvodu vyhodnotil sťažnosť v tejto časti ako neprípustnú z dôvodov podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

16. Navyše ústavný súd dodáva, že pri rozhodovaní o sťažnostiach, ktorými sťažovateľ namieta zbytočné prietahy v konaní, vychádza zo svojej judikatúry, podľa ktorej poskytuje ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo (napr. II. ÚS 32/00, I. ÚS 29/02, II. ÚS 55/02, IV. ÚS 102/05). Krajský súd vykonal všetky úkony spojené s prerokovaním a rozhodnutím veci, pretože v merite veci rozhodol ešte 16. decembra 2009. Proti rozhodnutiu krajského súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom už má rozhodnúť Najvyšší súd Slovenskej republiky. Keďže sťažovateľ doručil sťažnosť ústavnému súdu 23. februára 2010, urobil tak nepochybné v čase, keď k prietahom v konaní pred krajským súdom nedochádzalo.

17. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. apríla 2010